

JAKOB OG RAKEL: KJÆRLIGHETEN DREV HAM

Bakgrunnsstoff 1. Mosebok 29–31,16.

Minnevers “Dere menn, elsk konene deres, slik Kristus elsket kirken og ga seg selv for den” (Efeserbrevet 5,25).

I en gammeltestamentlig sammenheng der foreldre fant ektemaker for sine barn står Jakob og Rakel som et eksempel på et kjærlighetsekteskap. Esau fant også sine egne koner, men vi leser ikke noe om at han “elsket” dem. Moses giftet seg også med datteren til en han fant husly hos, men heller ikke om ham blir det sagt at han forelsket seg i henne. Så Jakobs kjærlighet til Rakel må ha vært noe helt spesielt siden det blir nevnt flere ganger. Hans kjærlighet har oppnådd legendarisk status, og trolig med god grunn.

Men ekteskapet mellom Jakob og Rakel ender ikke med noe “lykkelig alle sine dager”. Da han forlot Mesopotamia 20 år senere, hadde Jakob vunnet seg stor velstand. Men forholdet mellom dem var preget av prøvelser og vanskeligheter. Alt var ikke bare solskinn, men deres kjærlighet til hverandre var uforminsket. Det later til at deres store kjærlighet gav dem styrke til å holde ut i all motgangen. Rakels altfor tidlige død svekket ikke Jakobs kjærlighet til hennes barn, snarere tvert imot.

Ukeoversikt Av alt det vi kan lære av dette paret, er kanskje den viktigste lærdommen denne: **Våre handlinger og feil får følger for langt flere enn oss selv.**

SØNDAG**Å gifte seg med en troende**

Sist uke avsluttet vi med at Isak og Rebekka sendte Jakob hjemmefra, tilsynelatende for å hindre at han skulle gifte seg med en ikke-troende, men også for å få ham bort fra hans rasende bror. Esau hadde jo sverget på at han ville drepe Jakob så snart Isak var død fordi han hadde stjålet velsignelsen fra ham (*1 Mos 27,41*). Vi så også at Isak innledet paktsvelsignelsen med en særskilt anmodning om at Jakob ikke måtte gifte seg en kanaanitt, men finne seg en kone hos sin egen klan.

Hvorfor var valget av kone så viktig for oppfyllelsen av paktens velsignelser (se *1 Mos 28,1-4*)?

Det å gifte seg med en troende var så viktig for patriarkene at man overså problemet med å gifte seg innen familien. Abraham var gift med sin halvsøster, Isak med sin kusine, og nå får Jakob beskjed om å finne en kone blant Labans døtre – sine egne kusiner. Abraham hadde gitt sin trofaste tjener klar beskjed om ikke å finne en kone til Isak blant kanaanittene (*1 Mos 24,3*). Esau forsto også hvor intenst Isak mislikte hans hedenske koner, så han fant seg enda en kone – datteren til onkel Ismael.

Hvordan kan den ondskapen som utløste syndfloden kaste lys over hvorfor det var så ille å gifte seg med en vantro? Se *1 Mos 6,1-5*.

Enkelte mener at ondskapen bestod i at engler og mennesker giftet seg med hverandre. Men Jesus sa klart ifra om at engler ikke gifter seg (*Mark 12,25*). Andre oppfatter den ondskapen som her er omtalt, som den formen for polygami som ble praktisert blant herskerne i de dynastiene som oppstod blant Kains etterkommere. Lamek var en av dem (*1 Mos 4,19*). Men det er merkelig om polygami skulle bli fordømt på en så indirekte måte. Den tolkningen som er lettest å begripe, er at de gudfryktige “Guds sønner” giftet seg med “menneskenes døtre”, de som ikke holdt seg til Herren, og dette var en vederstyggelighet i Guds øyne.

Til ettertanke **2. Korinterbrev 6, 14** inneholder et prinsipp som vi burde følge både i ekteskapet og ellers. Men for de fleste av oss er det ikke til å unngå at vi før eller siden trekker “i åk” sammen med sammen med vantro. Hvilke prinsipper bør vi ha i mente i slike tilfeller?

MANDAG

Arbeid og ventetid

Les 1. Mosebok 29,1-15. Hvor rene var Labans motiver overfor Jakob, i alle fall fra først av?

Den dagen kom da Laban så at han kunne gjøre en god handel med Jakob. Han måtte jo uansett gifte bort døtrene før eller siden, så hvorfor ikke få det han kunne i medgift? Medgiften i Det gamle testamente antok forskjellige former. Det later til at brudens far gav sin datter en tjenestepike når hun giftet seg. Slik fikk både Sara, Rebekka, Lea og Rakel tjenestepiker (*1 Mos 16,1; 24,61; 29,24.29*). Men det ble også forventet at brudgommen skulle gi brudens familie gaver. Abrahams tjener gav Rebekka smykker av gull og sølv og andre kostelige gaver

til hennes mor og broren Laban. Jakob, derimot, var ankommet pengelens og uten annet å tilby enn sin egen arbeidskraft, og han tilbød seg å arbeide i sju år for å få Rakel til kone.

Les 1. Mosebok 29,15-30. Hva lå bak slik troløshet? Hva lærer det oss om begjærets evne til å sette til side all redelig og ærlig fremferd?

Hvordan unnskyldte Laban det han hadde gjort? (1 Mos 29,26). Hvorfor var dette en dårlig unnskyldning?

Som stedets mann ville Laban kunne regne med byens støtte. Jakob var flyktning. Som arbeidsgiver hadde Laban overtaket. Sju år var gått, og han hadde ennå ikke punget ut med en rød øre. Fremfor alt var det Jakobs kjærlighet til Rakel som gjorde ham til Labans fange. Han hadde derfor ikke noe annet valg enn å godta Labans troløshet. Den hjelpeløse unggutten presterer bare en tam innsigelse. Han måtte arbeide enda sju år for Rakel, men han fikk omsider lov til å gifte seg med henne.

Til ettertanke Se på Labans unnskyldning igjen. Hvordan kan vi bli fristet til det samme, altså å bruke skikk og bruk (eller egentlig hva som helst) for å unnskyldte en urettferdig oppførsel?

TIRSDAG

Krangel i familien

Les 1. Mosebok 29,28–30,24 og svar på disse spørsmålene:

1. Hvordan kan man si at denne familien gjorde de samme ekteskapelige feilene som sine forfedre?

2. Hvordan ytret den seg, striden og misunnelsen kvinnene imellom?

3. Hvordan ble det bare verre av det Jakob gjorde?

Rivaliseringen mellom de to søstrene fikk dem til å gi Jakob deres tjenestepiker så de kunne føde sønner for dem. Da Rakels tjenestepike fødte en sønn for henne, erklærte hun: “Da sa Raket: “Overmenneskelige kamper har jeg kjempet med min søster, og jeg har vunnet.” (1 Mos 30,8). Til Jakob hadde Raket sagt: “La meg få barn! Ellers dør jeg.” (1 Mos 30,1). En ironisk uttalelse, for Raket skulle komme til å dø i barselseng (1 Mos 35,16-18). Da hun endelig fødte en sønn, kalte hun ham Josef, et navn som betyr “måtte han legge til” og sa: “Måtte Herren gi meg enda en sønn!” (1 Mos 30,24). Tragisk nok omkom hun da hun fødte sin sønn nummer to.

Til ettertanke Legg merke til Rakels ord til Jakob i *1. Mosebok 30,1* og den fortvilelsen de røper. Når befant du deg sist i en desperat situasjon som bare Gud kunne finne vei ut av? Hvordan tok du det? Hva lærte du av det som kanskje kan være til hjelp om noe slikt skulle hende deg en annen gang?

ONSDAG**Jakob reiser**

Se på det vi så langt har lest om denne familien. Hva var de enkeltes synder og feil? Hva kan dette lære oss om at tro alene, også troen på den sanne Gud, ikke er nok til å endre vårt liv slik Gud vil at det skal skje? Se *2 Kor 7,1*.

Historien om Laban og Jakob og hans koner er ikke så helt lite snuskete. Alle gjør galt på sin egen måte. Selv patriarken Jakob, som holdt seg til den sanne Gud, er ikke rare representanten for denne Gud. Vi har her enda en bibelhistorie som skildrer hvor dypt vi mennesker er falt og hvor stort vårt behov for Guds nåde er.

Ta utgangspunkt i *1. Mosebok 30,25–31,16* og forsøk å svare på disse spørsmålene?

1. Hva var det som fikk Laban til å endre innstilling til Jakob? Hva kan vi lære av dette?

2. Hvilke gode karaktertrekk finner vi hos Jakob?

3. Hvilken innstilling hadde Labans døtre til sin far? Var deres holdning berettiget?

Til ettertanke **Selv midt i all denne falskheten, lureriet, forbitrelsen, misunnelsen, favoriseringen og alt det andre, var Herren til stede og førte sin plan videre, tross alle menneskelige krumspring. Men tenk så mye bedre denne historien ville utviklet seg dersom folk hadde satt Gud først og elsket hverandre som seg selv. Hvordan kan du i ditt dagligliv bevisst søke å leve etter Guds vilje og unngå en mengde unødig smerte?**

TORSDAG

Favorisering

Les 1. Mosebok 29,30. Hva er oppskriften på ufred i familien?

Gud var utvilsomt virksom i Jakobs liv, til tross for alle hans feil. Men disse feilene var ikke bagateller, for de påførte både ham selv og dem han var glad i smerte. Skal vi aldri lære å tenke først, å vurdere mulige følger av våre valg? Mange av oss skulle nok gjerne kunnet skru klokken tilbake og gjøre ting annerledes. Men det kan vi dessverre ikke. Vi kan bare forsøke å la være å gjøre de samme feilene om igjen.

Av alle Jakobs feil, var hans favorisering av Rakel en av de verste. Visst var det ikke Lea han hadde ønsket seg, men han var likevel gift med henne, og det later heller ikke til at han hadde noe imot å få alle de barna med henne.

Les 1. Mosebok 33,1-3. Hvordan viste han der at han foretrakk Rakel?

Selv etter Rakels død fortsatte Jakob å forfordele hennes barn. Josef mottok den vakre kappen (1 Mos 37,3), og Benjamin ble holdt tilbake da de andre reiste til Egypt for å kjøpe korn (1 Mos 42,4), enda han allerede hadde ti andre sønner (1 Mos 46,21).

Utvilsomt førte denne åpne favoriseringen til mye ondt i familien. Tenk så mye bedre Jakobs liv ville vært om han hadde levd etter Guds prinsipper. Dette er også en lekse til oss alle. Vi må passe på hvordan vi opptrer overfor de menneskene vi får et forhold til.

Til ettertanke De fleste av oss slipper å takle de innfløkte forholdene som oppstår i polygame forhold, men vi må alle passe på hvordan vi behandler andre. Både Lea og hennes barn må ha lidd under Jakobs oppførsel. Hva kan du gjøre for å vise større finfølelse overfor følelseslivet til dem som trenger din kjærighet og omsorg?

FREDAG

Videre studium

“Rachel” i *Seventh-Day Adventist Bible Dictionary*, side 924, 925; se også *Alfa og Omega*, bind 1, side 152-165 (PP:171-182).

“La deres liv forkynde den praktiske godheten som følger med deres tro. La folk se at sannheten aldri forsimpler sine mottakere så de blir rå og grove eller gretne og utålmodige. La alle få se deres tålmod, deres godhet, deres tålsomhet, vennlighet, omsorg og sanne godhet; for disse dydene gjenspeiler Guds karakter, han som dere tjener.” – *Evangelism*, side 400.

- Spørsmål til drøftelse**
1. **Snakk sammen om dette å trekke i åk med vantro. Hvordan skal vi som kristne opptre når vi står overfor en slik situasjon? Hva kan vi lære av hverandres erfaringer?**
 2. **Hvilket råd vil dere gi til en som vurderer å gifte seg med en ikke-troende?**
 3. **Fortellingen vår denne uken kan lære oss en hel del om hvordan vi ikke skal være mot andre. Hvilke prinsipper kan vi lære av det vi har lest så vi lettere kan unngå de feilene som denne familien begikk?**
 4. **Begjæret er en sterk kraft i menneskesinnet. Hvordan kan vi unngå å bli overveldet av det?**
 5. **Hvis et av parene i gruppen har vært gift lenge, kan dere be dem om å fortelle dere hva som er nøkkelen til et lykkelig ekteskap. Hvilke prinsipper gjelder? Hva må ektepar aldri gjøre? Hva må de alltid gjøre? Hvordan kan vi anvende disse prinsippene på andre av livets områder (hvor det er mulig)?**

Sammendrag Jo, de var tydeligvis en dysfunksjonell familie. Og det de gjorde, fikk alvorlige følger. Det er viktig å lære av deres feil og unngå at begjærets og selviskhetens og misunnelsens prinsipper, som førte til så mye hjertesorg, får prege vårt liv.